

Afschaffing van de bepalingen van het Wetb. van Burgerl. Regtsvorder. over de judiciele boeten en schadeloosstellingen.

(Memorie van Toelichting.)

Artikel 3.

De eerste zinsnede van art. 406 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering wordt gelezen als volgt:

» De verzoeker in materie van cassatie zal zijn beroep aanvangen door ter griffie van den Hoogen Raad over te leggen eene memorie in den vorm van verzoekschrift ingerigt, en door zijnen procureur ondertekend.»

Art. 407 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering wordt gelezen als volgt:

» Bij deze memorie zullen door den verzoeker worden gevoegd:

» 1°. de justificatoire bescheiden, onder inventaris;

» 2°. het beteekend afschrift of de authentieke expeditie van het arrest of vonnis waartegen wordt opgekomen.»

De artt. 428 en 429 van dat wetboek worden ingetrokken.

Artikel 4.

De artt. 43, 227, tweede lid, 381 en 853 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering worden ingetrokken.

Artikel 5.

Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

De gelden, in aanhangige zaken geconsigneerd, ter voldoening aan de door deze wet afgeschafte bepalingen worden aan de belanghebbenden teruggegeven.

Lasten en bevelen enz.

De Minister van Justitie.

[19. 3.]

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering houdt onderscheidene bepalingen in, welker strekking is, door het verbinden van boeten en schadeloosstellingen aan de instelling van voorzieningen tegen vonnissen of het gebruik van andere regtsmiddelen, de aanwending van deze te beperken. Reeds in het Ontwerp van Wet, houdende vereenvoudiging in het beleid der justitie en in het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, gedurende de zitting der Staten-Generaal van 1855—1856 in de afdeelingen der Tweede Kamer onderzocht werd voorgesteld (artt. 29 en 30) de afschaffing der boeten en schadeloosstellingen in geval van verzet door derden, request civiel en cassatie.

Dit voorstel vond geene bestrijding in de afdeelingen der Kamer, en met de gronden ter verdediging daarvan aangevoerd door de toenmalige Regering, kan de ondergeteekende zich geheel vereenigen. Hij heeft daarbij slechts weinig te voegen.

Wanneer de wet aan partijen een middel van voorziening tegen een vonnis toekent, dan schijnt niets minder geregvaardigd, dan tegen de aanwending daarvan, zoo die niet met gunstigen uitslag wordt bekroond, eene straf te bedreigen in den vorm eener boete, die ten voordeele van den fiscus of — onder den naam van schadevergoeding — ten bate van de wederpartij komt. Immers ook de voor het request civiel (artt. 391 en 393 Regtsvordering) tot een vast bedrag in de wet zelve bepaalde, en in cassatie (art. 428) van het *judicis arbitrum* afhankelijk gestelde vergoeding van kosten, schaden en interesten ten behoeve der wederpartij, heeft het karakter eener straf. Want eene verplichting tot schadevergoeding is, volgens de beginselen van ons burgerlijk regt, alleen het gevolg van eene onregmatige daad; en de partij, die tegen het vonnis dat haar veroordeelt, gebruik maakt van een regtsmiddel, dat de wet haar geeft, kan, welken uitslag dit ook hebbe, nimmer geacht worden daardoor onregmatig te handelen.

Nu moge die zoogenaamde schadeloosstelling ten bate der wederpartij in de praktijk tot minder bezwaar aanleiding hebben gegeven dan de eigenlijke judiciele boeten, omdat het request civiel slechts zeer zelden wordt aangewend, terwijl de Hooge Raad in cassatie, voor zoover bekend is, nog nimmer gebruik heeft gemaakt van de in de laatste woorden van art. 428 Regtsvordering gegeven faculteit, — in beginsel zijn de judiciele boeten en schadeloosstellingen in gelijke mate af te keuren en mogen dus, bij afschaffing van de eerstgemelde, de laatstgemelde niet in stand worden gehouden. Beide zijn in den grond der zaak *poenae temere*

litigantium, maar, zoolang het niet mogelijk is voor de ligtvaardigheid der voorziening andere kenmerken in de wet aan te geven dan den ongunstigen uitslag, zal de Wetgever, het verzet door derden, het request civiel en de cassatie in dit opzigt gelijk stellende met het gewone verzet, het hooger beroep en de revisie, een al te kwistig gebruik van al deze voorzieningen alleen kunnen en moeten te keer gaan door de algemeene voorschriften over de veroordeeling in de kosten en over de voorloopige uitvoerbaarheid van regterlijke uitspraken. Zijn deze beschouwingen in theorie juist, in de praktijk vertoont zich zeker geen behoefte om de aanwending der genoemde voorzieningen door strafbepalingen te beperken, wanneer men er op let, dat niet alleen het verzet door derden en het request civiel tot de groote zeldzaamheden behooren, maar dat ook het aantal voorzieningen in cassatie gedurende de laatste jaren aanmerkelijk is verminderd.

Als men op deze gronden overgaat tot de afschaffing der strafbepalingen aan sommige voorzieningen tegen vonnissen verbonden, dan schijnt daarmede tevens het betoog te zijn geleverd voor de wenschelijkheid der afschaffing van de boeten en schadeloosstellingen, wegens wraking van regters en deskundigen, ontkenning van de echtheid of beweerde valsheid van in lite overgelegde geschriften, en beweerde doch niet gebleken regtsweigering (artt. 43, 178, 196, 197, 198, 227 en 853 Regtsvordering).

Zoo het toch waar is, dat de aanwending van door de wet opengestelde voorzieningen tegen vonnissen niet behoort te worden belemmerd door boeten en andere strafbepalingen, dan is het evenzeer waar, dat ook in zaken voor den regter in eenige instantie *aanhangig*, het gebruik der door de wet vrijgelaten middelen van eisch of verdediging niet mag worden bemoeijelijk door dergelijke middelen van dwang. Het eenige, wat hiertegen kan worden aangevoerd, is, dat in de laatst aangehaalde artikelen de bedreigde boeten ook eenigermate het karakter hebben van *poenae calumniae*, dat men daardoor hem heeft willen treffen, die, hetzij op den regter de blaam heeft geworpen dat hij zich niet uit eigen beweging heeft onttrokken aan de kennisneming eener zaak, waarin het vermoeden van partijdigheid op hem kon rusten, of dat hij in strijd met zijn ambtspligt zich aan regtsweigering zoude hebben schuldig gemaakt: hetzij zijne tegenpartij onder de verdenking heeft gebracht van valsche stukken in het geding te hebben overgelegd. Bij deze redenering intusschen verliest men uit het oog, dat de goede trouw voorondersteld, de kwade trouw bewezen moet worden; en dat dus uit de ontzegging der hier bedoelde vorderingen niet mag worden afgeleid, dat voor hare instelling volstrekt geen redelijke grond bestond, veelmin dat hij, die ze instelde, zoodanigen grond niet aanwezig achtte.

Tegen lasterlijke of beleedigende imputaties in de schriftelijke of mondelinge voordragt van partijen bij den burgerlijken regter, wordt voldoende gowaakt door art. 377 van het Wetboek van Strafrecht.

Voorts zal het wel geen betoog behoeven, dat de bedoeling van dit ontwerp volstrekt niet is, eenigen inbreuk te maken op het gemeene regt, geldende volgens art. 1401 volg. Burgerlijk Wetboek. Het tegendeel is waar. Men wil juist het gemeene regt onverkort doen gelden ook ten aanzien van het gebruik der hier bedoelde regtsmiddelen. Verplichting tot schadevergoeding, zoo dat gebruik werkelijk blijkt onregmatig te zijn geweest; maar geen vermoeden van onregmatigheid, geen algemeene verplichting dus tot schadevergoeding als *onregtvaardig*, geen voorbehoud eener daartoe strekkende actie als *overbodig*.

Wat meer in het bijzonder de *inscription en faux* betreft, zij nog opgemerkt, dat de aanzienlijke kosten van dit, in de praktijk zelden voorkomend incident, reeds voldoende waarborgen opleveren tegen een te ligtvaardig gebruik.

Artt. 1, 2, 3. In den vorm der voorgestelde afschaffing bestaat hier verschil met art. 30 van het boven aangehaalde ontwerp van 1855—1856. Men acht het wenschelijk, als in overeenstemming met het beginsel van codificatie, bij partiele wijziging der Wetboeken, den tekst der niet gewijzigde bepalingen, zooveel mogelijk, ongeschonden te bewaren.

Art. 4. De vraag zoude kunnen rijzen, of bij afschaffing der boete in art. 43 Regtsvordering vermeld, dit artikel toch niet moet worden behouden voor zoover het handelt over de actie des regters tot herstel van eer en schadevergoeding, bij verwerping der voorgestelde wraking. Het antwoord is, dat die actie hier niet wordt gegeven, maar nevens de boete wordt voorbehouden voor het geval dat het gemeene regt haar mogt toekennen. Mogt zoodanig reserve al noodzakelijk zijn nevens de boete, waar deze wordt afgeschafte is zij stellig overbodig.

Beschikbaarstelling van gelden wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, dienst 1868.

(Koninklijke Boodschap; Ontwerp van Wet; Memorie van Toelichting.)

Evenmin is het noodig de slotbepaling van het artikel te behouden. Wanneer de regter na verwerping der wraking en vóór de beslissing der hoofdzaak, de *actio injuriae* instelt, dan ontstaat daardoor tegen hem een nieuwe reden van wraking uit art. 30, 7°. Ook dit intusschen is waar zonder uitdrukkelijke vermelding.

Art. 5. Wanneer eenmaal de noodzakelijkheid der afschaffing van alle judiciele boeten en schadeloosstellingen is erkend, dan kan het niet wenschelijk worden geacht deze nog in te vorderen binnen den termijn, die in den regel tusschen de afkondiging en de in-werking-treding der wet verloopt; en dan eischt zelfs de billijkheid de reeds geconsigneerde boeten in aanhangige zaken te restitueren.

De Minister van Justitie,

WINTGENS.

[24. 1.]

KONINKLIJKE BOODSCHAP ingekomen in de zitting van den 28sten Februarij 1868.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot beschikbaarstelling van de gelden wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, dienst 1868.

De memorie van toelichting, die, van eene bijlage voorzien, dat wets-ontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust. En hiermede, Mijne Heeren! bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 26sten Februarij 1868.

WILLEM.

[24. 2.]

ONTWERP VAN WET tot beschikbaarstelling van gelden wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, dienst 1868.

WIJ WILLEM III, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens de bepalingen, voorkomende in de artt. 8 en 9 der wet van den 9den September 1853 (*Staatsblad* n°. 100), tot duurzame regeling der gelden wegens verstrekkingen, over de voorhanden sommen niet dan bij de wet wordt beschikt,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

De gelden, wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, in 's Rijks schatkist ten bedrage van een honderd dertig duizend zes honderd twee en negentig gulden acht en veertig cents voorhanden, worden ten behoeve van dat departement tot het doen van betalingen voor de dienst van 1868 beschikbaar gesteld.

Artikel 2.

De voormelde beschikbaar gestelde som wordt verdeeld als volgt:

DIENST 1868.

Iste AFDEELING.

Kosten van het Departement.

Art. 1. Bureau- en lokaalbehoefden, benevens drukwerk . . . . . f	90,00
Transporteren . . . . . f	90,00

Per transport . . . f 90,00

IIde AFDEELING.

Geneeskundige dienst.

Art. 2. Materieel van de geneeskundige dienst, kosten vallende op het verplegen van zieken, aankoop van medicijnen, enz. . . . . f 76 065,92

IIIde AFDEELING.

Materieel der artillerie en draagbare wapenen, met den aanleve van dien, onder het beheer der artillerie staande.

Art. 3. Jaarwedden van beampten, daggelden, soldijen enz., voor werklieden (burgerlijke en militaire), verdiend loon voor werk op stuk, toelagen voor officieren en conducteurs, mitsgaders tegemoetkomingen, zoo bij de artillerie-stapel- en constructie-magazijnen, bij de inspectie der draagbare wapenen te Delft, Maastricht, Gorinchem, Dordrecht, Luik enz. en pyrotechnische werkplaatsen, als bij andere etablissementen, tot het materieel der artillerie behoorende . . . . . f 26 000,00

Art. 4. Aanschaffing, herstelling, onderhoud en verwerken van het materieel der artillerie, der draagbare wapenen, der torpedo's of watermijnen en der pyrotechnische voorwerpen, met alles wat daarop, alsmede op het beheer van een en ander betrekking heeft, benevens het verstrekken van patronen aan vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel . . . . . f 30 377,79

56 377,79,

IVde AFDEELING.

Art. 5. Kosten van het magazijn van kleding, uitrusting, hospitaal-goederen, kampements-effecten, enz. . . . . f 158,76

f 132 692,48

Een honderd twee en dertig duizend zes honderd twee en negentig gulden acht en veertig cents.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

[24. 3.]

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Het hierbij gevoegd Ontwerp van Wet heeft ten doel om aan het Departement van Oorlog de beschikking te verleenen over de ontvangen gelden voor gedane verstrekkingen, waarvan de specificatie ter voldoening aan art. 7 der wet van den 9den September 1853 (*Staatsblad* n°. 100), mede hiernevens wordt overgelegd.

De bestemming dier gelden is in het ontwerp aangewezen, terwijl daarbij zoowel het bepaalde in art. 3 der gemelde wet, als de omschrijving der artikelen van de Staatsbegroting is in acht genomen.

Overigens zijn met opzigt tot dit onderwerp al de bepalingen van meergenoemde wet opgevolgd, zoodat dienaangaande geene verdere toelichting noodig schijnt.

De Minister van Oorlog,

VAN DEN BOSCH.